Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)

21. september 2016*

»Præjudiciel forelæggelse — direktiv 2011/64/EU — artikel 15, stk. 1 — fabrikanters og importørers frie fastsættelse af de maksimale detailsalgspriser for forarbejdet tobak — national lovgivning, der forbyder detailhandlernes salg af sådanne varer til priser, der er lavere end de priser, som er anført på banderolen — frie varebevægelser — artikel 34 TEUF — bestemte former for salg — artikel 101 TEUF, sammenholdt med artikel 4, stk. 3, TEU«

I sag C-221/15,

angående en anmodning om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af hof van beroep te Brussel (appeldomstolen i Bruxelles, Belgien) ved afgørelse af 5. maj 2015, indgået til Domstolen den 13. maj 2015, i straffesagen mod

Etablissements Fr. Colruyt NV,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, A. Arabadjiev (refererende dommer), og dommerne J.-C. Bonichot og C.G. Fernlund,

generaladvokat: N. Wahl

justitssekretær: ekspeditionssekretær M. Ferreira,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 17. februar 2016,

efter at der er afgivet indlæg af:

— Etablissements Fr. Colruyt NV ved advocaten R. Verstraeten og H. De Bauw

— den belgiske regering, først ved N. Zimmer, J. Van Holm og M. Jacobs, derefter ved J. Van Holm og M. Jacobs som befuldmægtigede, bistået af advocaat A. Fromont

— den franske regering ved G. de Bergues, D. Colas, J. Bousin og S. Ghiandoni, som befuldmægtigede

— den portugisiske regering ved L. Inez Fernandes, A. Brigas Afonso og M. Rebelo, som befuldmægtigede

— Europa-Kommissionen ved E. Manhaeve, H. van Vliet og F. Tomat, som befuldmægtigede,

* Processprog: nederlandsk.

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 21. april 2016,

afsagt følgende

Dom

1 Anmodningen om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af artikel 15, stk. 1, i Rådets direktiv 2011/64/EU af 21. juni 2011 om punktafgiftsstrukturen og -satserne for forarbejdet tobak (EUT 2011, L 176, s. 24), sammenholdt med artikel 20 og 21 i Den Europæiske Unions charter om grundlæggende rettigheder (herefter »chartret«), og artikel 34 TEUF samt artikel 101 TEUF, sammenholdt med artikel 4, stk. 3, TEU.

2 Anmodningen er blevet indgivet i forbindelse med en straffesag mod Établissements Fr. Colruyt NV (herefter »Colruyt«) vedrørende dennes salg af tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer.

Retsforskrifter

EU-retten

3 Følgende fremgår af anden, tredje, niende og tiende betragtning til direktiv 2011/64:

»(2) Unionens afgiftslovgivning for så vidt angår tobaksvarer skal sikre et velfungerende indre marked og samtidig et højt sundhedsbeskyttelsesniveau [...]

(3) Et af formålene med traktaten om Den Europæiske Union er at opretholde en økonomisk union, som har de samme kendetegn som et internt marked, inden for hvilken der er en sund konkurrence. Med hensyn til forarbejdet tobak forudsætter gennemførelsen af dette mål, at medlemsstaternes forbrugsafgifter på varer fra denne sektor ikke fordrejer konkurrencen og ikke hindrer den frie bevægelighed inden for Unionen.

[...]

(9) For så vidt angår punktafgifter bør strukturharmoniseringen navnlig have den virkning, at konkurrencen for de forskellige kategorier af forarbejdet tobak, som tilhører den samme gruppe, ikke fordrejes som følge af opkrævning af afgifter, og at medlemsstaternes nationale markeder åbnes.

(10) Af konkurrencehensyn skal der være fri prisdannelse for alle grupper af forarbejdet tobak.«

4 Direktivets artikel 1, der findes i kapitel 1 med overskriften »Formål«, fastsætter følgende:

»Dette direktiv fastsætter de almindelige principper for harmoniseringen af strukturen og satserne for de punktafgifter, som medlemsstaterne pålægger forarbejdet tobak.«

5 Nævnte direktivs artikel 7, stk. 1, første afsnit, bestemmer følgende:

»Cigaretter forarbejdet inden for Unionen og cigaretter indført fra tredjelande pålægges i hver medlemsstat en værdipunktafgift, som udregnes efter den maksimale detailsalgspris inklusive told, såvel som en specifik punktafgift udregnet efter produktenhed.«

6 Samme direktivs artikel 15, stk. 1, har følgende ordlyd:

»Fabrikanter eller eventuelt deres repræsentanter eller befuldmægtigede i Unionen samt importører fra tredjelande fastsætter frit de maksimale detailsalgspriser for hver enkelt af deres varer og for hver enkelt af de medlemsstater, hvori de skal overgå til frit forbrug.

Den i første afsnit omhandlede bestemmelse kan dog ikke være til hinder for anvendelsen af nationale lovgivninger om kontrol med prisniveauet eller overholdelse af fastsatte priser, såfremt de er forenelige med EU-lovgivningen.«

Belgisk ret

7 Artikel 7, stk. 2a, nr. 1, i wet betreffende de bescherming van de gezondheid van de gebruikers op het stuk van de voedingsmiddelen en andere produkten (lov om beskyttelse af forbrugernes sundhed i forbindelse med næringsmidler og andre produkter, *Belgisch Staatsblad*, 8.4.1977, s. 4501) af 24. januar 1977 i den version, der var gældende på tidspunktet for de faktiske omstændigheder i hovedsagen (herefter »lov om sundhedsbeskyttelse«), fastsætter følgende:

»Reklame for og sponsorering til fordel for tobak, varer forarbejdet af tobak eller lignende varer, herefter benævnt tobaksvarer, er forbudt.

Som reklame eller sponsorering betragtes enhver meddelelse eller handling, der direkte eller indirekte har til formål at fremme salget, uanset stedet, de anvendte kommunikationsmidler eller den brugte teknik.«

Tvisten i hovedsagen og de præjudicielle spørgsmål

8 Colruyt driver en supermarkedskæde i Belgien under samme navn.

9 Efter en efterforskning indledt af federale overheidsdienst van volksgezondheid (forbundstilsynet for folkesundhed, Belgien) fastslog openbaar ministerie (anklagemyndigheden, Belgien), at Colruyt i sine supermarkeder havde gjort brug af tobaksreklamer, som er forbudt i henhold til artikel 7, stk. 2a, nr. 1, i lov om sundhedsbeskyttelse. Colruyt solgte således forskellige tobaksvarer:

— til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer

— med en mængderabat, som er angivet med en gul og rød baggrund på railstrippen

— med en midlertidig almindelig rabat på 3% til alle kunder

— med en almindelig rabat på 3% til en bestemt persongruppe, nemlig medlemmer af ungdomsbevægelser gennem *kampkorting* (bogstavelig talt »lejrrabat«).

10 Ved dom afsagt af correctionele rechtbank te Brussel (domstolen i straffesager i Bruxelles, Belgien) af 10. maj 2013 blev Colruyt bl.a. idømt en bøde på 270 000 EUR for overtrædelse af denne bestemmelse.

11 Colruyt appellerede denne dom til hof van beroep te Brussel (appeldomstolen i Bruxelles), idet det særligt blev gjort gældende, at et forbud mod detailsalgspriser, som er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført tobaksvarer, er uforenelig med artikel 15, stk. 1, i direktiv 2011/64, artikel 34 TEUF og artikel 101 TEUF, sammenholdt med artikel 4, stk. 3, TEU.

12 På denne baggrund har hof van beroep te Brussel (appeldomstolen i Bruxelles) besluttet at udsætte sagen og forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål:

»1) Er artikel 15, stk. 1, i direktiv 2011/64, alene eller sammenholdt med chartrets artikel 20 og 21, til hinder for en national foranstaltning, der forpligter detailhandlere til at overholde minimumspriser, idet det er dem forbudt at anvende en pris på tobaksvarer, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på banderolen?

2) Er artikel 34 TEUF til hinder for en national foranstaltning, der forpligter detailhandlere til at overholde minimumspriser, idet det er dem forbudt at anvende en pris på tobaksvarer, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på banderolen?

3) Er artikel 4, stk. 3, [TEU], sammenholdt med artikel 101 TEUF, til hinder for en national foranstaltning, der forpligter detailhandlere til at overholde minimumspriser, idet det er dem forbudt at anvende en pris på tobaksvarer, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på banderolen?«

Formaliteten vedrørende anmodningen om præjudiciel afgørelse

13 Den belgiske regering har gjort gældende, at anmodningen om præjudiciel afgørelse ikke kan antages til realitetsbehandling med den begrundelse for det første, at artikel 7, stk. 2a, nr. 1, i lov om sundhedsbeskyttelse ingen forbindelse har til genstanden for tvisten i hovedsagen, idet detailpriserne ved videresalg for tobaksvarer i Belgien er reguleret af andre bestemmelser i belgisk ret. Den har for det andet anført, at fortolkningen af direktiv 2011/64 er uden relevans for løsningen af denne tvist, fordi nævnte artikel 7, stk. 2a, nr. 1, ikke har til formål at gennemføre dette direktiv i belgisk ret. Regeringen er for det tredje af den opfattelse, at forelæggelsesafgørelsen ikke opfylder betingelserne i artikel 94 i Domstolens procesreglement, for så vidt som forelæggelsesafgørelsen hverken indeholder tilstrækkelige oplysninger om tvistens faktiske og retlige omstændigheder eller en redegørelse for de nøjagtige grunde til, at den forelæggende ret har rejst spørgsmål om fortolkningen af EU-rettens bestemmelser. Den franske regering har ligeledes udtrykt tvivl med hensyn til, om denne anmodning kan antages til realitetsbehandling.

14 Det bemærkes i denne henseende, at der ifølge Domstolens faste praksis er en formodning for, at de spørgsmål om EU-rettens fortolkning, som den nationale ret har forelagt på baggrund af de retlige og faktiske omstændigheder, som den har ansvaret for at fastlægge – og hvis rigtighed det ikke tilkommer Domstolen at efterprøve – er relevante. Domstolen kan kun afvise et præjudicielt spørgsmål fra en national ret, såfremt det klart fremgår, at den ønskede fortolkning af EU-retten savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand, når problemet er af hypotetisk karakter, eller når Domstolen ikke råder over de faktiske og retlige oplysninger, som er nødvendige for, at den kan foretage en saglig korrekt besvarelse af de stillede spørgsmål (dom af 16.7.2015, Sommer Antriebs- und Funktechnik, C-369/14, EU:C:2015:491, præmis 32 og den deri nævnte retspraksis).

15 Hvad angår den første formalitetsindsigelse over for anmodningen om præjudiciel afgørelse er det tilstrækkeligt at bemærke, at i forbindelse med den procedure, der er fastsat i artikel 267 TEUF, tilkommer det ikke Domstolen at tage stilling til fortolkningen af national ret eller at afgøre, hvorvidt den fortolkning, den nationale ret lægger til grund, er korrekt (dom af 7.10.2010, dos Santos Palhota m.fl., C-515/08, EU:C:2010:589, præmis 18).

16 For så vidt angår den anden formalitetsindsigelse, som den belgiske regering har fremsat, fremgår det ikke klart, at den i hovedsagen omhandlede situation er udelukket fra anvendelsesområdet for direktiv 2011/64 eller i det mindste, at artikel 7, stk. 2a, nr. 1, i lov om sundhedsbeskyttelse på ingen måde kan

fratage visse af dette direktivs bestemmelser deres effektive virkning, og at den ønskede fortolkning af nævnte direktiv savner enhver forbindelse med realiteten i hovedsagen eller dennes genstand. Denne indsigelse angår i øvrigt realiteten i det første præjudicielle spørgsmål.

17 Med hensyn til den tredje formalitetsindsigelse må det fastslås, at den forelæggende ret i den foreliggende sag har redegjort for de retlige og faktiske omstændigheder, som danner baggrund for tvisten i hovedsagen, tilstrækkelig præcist til, at Domstolen på en hensigtsmæssig måde kan besvare de spørgsmål, den har fået forelagt, og at de berørte, der er omfattet af artikel 23 i statutten for Den Europæiske Unions Domstol, kan indgive indlæg. Forelæggelsesafgørelsen gør det desuden muligt at forstå, at den forelæggende ret nærer tvivl med hensyn til den i hovedsagen omhandlede nationale lovgivnings forenelighed med de EU-retlige bestemmelser, der ønskes fortolket, og at anklagerne mod Colruyt må anses for at være ugrundede, hvis denne lovgivning ikke er forenelig med de nævnte bestemmelser.

18 Henset til det ovenstående må det fastslås, at anmodningen om præjudiciel afgørelse skal antages til realitetsbehandling.

Om de præjudicielle spørgsmål

Det første spørgsmål

19 Med det første spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 15, stk. 1, i direktiv 2011/64, sammenholdt med chartrets artikel 20 og 21, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer.

20 Som det fremgår af artikel 1, i direktiv 2011/64, har dette direktiv til formål at fastsætte de almindelige principper for harmoniseringen af strukturen og satserne for de punktafgifter, som medlemsstaterne pålægger forarbejdet tobak. Dette direktiv henhører derfor under Unionens afgiftslovgivning for så vidt angår tobaksvarer, som i henhold til anden betragtning til nævnte direktiv bl.a. har til formål at sikre et velfungerende indre marked.

21 Det fremgår desuden af tredje betragtning til direktiv 2011/64, at for at gennemføre dette formål tilsigter direktivet at sikre, at medlemsstaternes forbrugsafgifter på varer fra sektoren for forarbejdet tobak ikke fordrejer konkurrencen og ikke hindrer den frie bevægelighed inden for Unionen. Navnlig anføres det i niende betragtning til dette direktiv, at strukturharmoniseringen bør have den virkning, at konkurrencen for de forskellige kategorier af forarbejdet tobak, som tilhører den samme gruppe, ikke fordrejes som følge af opkrævning af afgifter, og at medlemsstaternes nationale markeder åbnes.

22 Det følger af det ovenstående, at direktiv 2011/64 har til formål at sikre et velfungerende indre marked med hensyn til medlemsstaternes punktafgifter for varer fra sektoren for forarbejdet tobak.

23 Dette direktivs artikel 15, stk. 1, første afsnit, skal fortolkes under hensyn til dette formål. Det bestemmes heri, at fabrikanter eller eventuelt deres repræsentanter eller befuldmægtigede i Unionen samt importører fra tredjelande frit fastsætter de maksimale detailsalgspriser for hver enkelt af deres varer og for hver enkelt af de medlemsstater, hvori de skal overgå til frit forbrug, og dette for at sikre en effektiv konkurrence mellem dem.

24 Domstolen har fastslået, at denne bestemmelse dels har til formål at sikre, at den forholdsmæssige beregning af punktafgiften på tobaksvarer er underlagt de samme principper i alle medlemsstaterne, nemlig fastsættelse af maksimale detailsalgspriser på disse varer, dels at sikre disse erhvervsdrivende

den frihed, der gør det muligt for dem at få fuldt udbytte af den konkurrencemæssige fordel, der eventuelt måtte følge af en lavere kostpris (jf. analogt dom af 4.3.2010, Kommissionen mod Frankrig, C-197/08, EU:C:2010:111, præmis 36).

25 Den nævnte bestemmelse indgår i øvrigt i tobaksafgiftsordningen, som indebærer, at den pris, der er fastsat af fabrikanten eller importøren og godkendt af den offentlige myndighed, er pålagt som bindende maksimal pris og som sådan overholdes af alle led i forhandlerkæden frem til salget til forbrugeren, og denne prisfastsættelsesmetode indebærer, at man forhindrer tab af afgiftsindtægter som følge af afvigelser fra den fastsatte pris (jf. i denne retning dom af 4.3.2010, Kommissionen mod Frankrig, C-197/08, EU:C:2010:111, præmis 43).

26 Artikel 15, stk. 1, første afsnit, i direktiv 2011/64 har derfor til formål at sikre, at anvendelsen af bestemmelser om punktafgift på tobaksvarer ikke er til skade for konkurrencehensyn, hvorefter, således som det fremgår af tiende betragtning til dette direktiv, der skal være fri prisdannelse for producenter og importører for alle grupper af forarbejdet tobak.

27 Domstolen har således i det væsentlige fastslået, at artikel 15, stk. 1, i direktiv 2011/64 ikke kan fortolkes således, at den er til hinder for en lovgivning, som for salg af indførte eller i landet fremstillede forarbejdede tobaksvarer til forbrugeren foreskriver en bindende salgspris, nemlig den på banderolen anførte, forudsat at denne pris er fastsat frit af fabrikanten eller importøren (jf. analogt dom af 16.11.1977, GB-Inno-BM, 13/77, EU:C:1977:185, præmis 63 og 64).

28 Hvad angår hovedsagen bevirker en bestemmelse i national lovgivning som artikel 7, stk. 2a, nr. 1, i lov om sundhedsbeskyttelse, som – ifølge oplysningerne fra den forelæggende ret – bl.a. forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer, ganske vist – under hensyn til tobaksafgiftsordningens særegenheder – at den på banderolen anførte pris pålægges disse erhvervsdrivende for salg af de pågældende varer til forbrugeren. Det fremgår imidlertid ikke af de for Domstolen forelagte sagsakter, at denne bestemmelse har til formål at regulere den pris, som producenten eller importøren har anført på nævnte banderole, eller i øvrigt at denne bestemmelse på anden måde vedrører anvendelsen af punktafgifter på tobaksvarer.

29 En sådan national bestemmelse er således ikke omfattet af den situation, der er omhandlet i artikel 15, stk. 1, i direktiv 2011/64. Følgelig er denne artikel ikke til hinder for en sådan bestemmelse.

30 Denne fortolkning berøres ikke af Colruyts argument, hvorefter den omstændighed, at detailhandlere ikke i henhold til nævnte artikel 15, stk. 1, er indrømmet friheden til at fastsætte prisen for tobaksvarer ved salg til forbrugeren, udgør uberettiget forskelsbehandling i strid med chartrets artikel 20 og 21 mellem de detailhandlere, som ligeledes er importører, og de detailhandlere, som ikke er. Disse bestemmelser i chartret kan nemlig ikke medføre en udvidelse af anvendelsesområdet for direktiv 2011/64 til fastsættelsen af den af detailhandlerne anvendte minimumspris, som i princippet ikke er omfattet af anvendelsen af punktafgifter på tobaksvarer.

31 Det følger af samtlige ovenstående betragtninger, at det første spørgsmål skal besvares med, at artikel 15, stk. 1, i direktiv 2011/64 skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer, for så vidt som denne pris er fastsat frit af fabrikanten eller importøren.

Det andet spørgsmål

32 Med det andet spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 34 TEUF skal fortolkes således, at en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer.

33 Ifølge artikel 34 TEUF er kvantitative indførselsrestriktioner såvel som alle foranstaltninger med tilsvarende virkning forbudt mellem medlemsstaterne. Det følger af fast retspraksis, at enhver foranstaltning truffet af en medlemsstat, som direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt kan hindre samhandelen i Unionen, anses for en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion som omhandlet i denne bestemmelse (dom af 11.7.1974, Dassonville, 8/74, EU:C:1974:82, præmis 5, og af 23.12.2015, Scotch Whisky Association m.fl., C-333/14, EU:C:2015:845, præmis 31).

34 Ved foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner forstås således sådanne hindringer for de frie varebevægelser, der i mangel af en harmonisering af de nationale lovgivninger følger af, at der på varer fra andre medlemsstater, hvor de er lovligt fremstillet og bragt i omsætning, anvendes regler om, hvilke betingelser sådanne varer skal opfylde, og det uanset om sådanne regler anvendes uden forskel på alle varer (jf. i denne retning dom af 20.2.1979, Rewe-Zentral, kaldet »Cassis de Dijon«, 120/78, EU:C:1979:42, præmis 6, 14 og 15).

35 Nationale bestemmelser, som begrænser eller forbyder bestemte former for salg – og for så vidt som de finder anvendelse på alle de berørte erhvervsdrivende, der udøver virksomhed i indlandet, og for så vidt som bestemmelserne, såvel retligt som faktisk, påvirker afsætningen af indenlandsk fremstillede varer og varer fra andre medlemsstater på samme måde – kan ikke direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt hindre samhandelen mellem medlemsstaterne i den forstand, hvori udtrykket er anvendt i denne retspraksis. Når disse betingelser er opfyldt, kan en anvendelse af sådanne bestemmelser på salg af varer fra en anden medlemsstat, som opfylder de af denne stat fastsatte regler, således ikke antages at forhindre, at varerne får adgang til markedet, eller medføre større ulemper i denne henseende end for indenlandsk fremstillede varer (dom af 10.2.2009, Kommissionen mod Italien, C-110/05, EU:C:2009:66, præmis 36).

36 Følgelig skal en medlemsstats foranstaltninger, der tilsigter eller bevirker, at varer fra en anden medlemsstat behandles mindre gunstigt, ligesom foranstaltningerne omtalt i denne doms præmis 34, anses for foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative indførselsrestriktioner i henhold til artikel 34 TEUF. Enhver anden foranstaltning, der hindrer varer med oprindelse i en anden medlemsstat adgang til markedet i en medlemsstat, er ligeledes omfattet af samme begreb (jf. i denne retning dom af 10.2.2009, Kommissionen mod Italien, C-110/05, EU:C:2009:66, præmis 37).

37 For så vidt som en national lovgivning om priser på tobaksvarer som den i artikel 7, stk. 2a, nr. 1, i lov om sundhedsbeskyttelse omhandlede ikke vedrører varernes kendetegn, men kun de former, hvorunder de kan sælges, skal denne lovgivning i denne henseende anses for at vedrøre bestemte former for salg (jf. analogt dom af 30.4.2009, Fachverband der Buch- und Medienwirtschaft, C-531/07, EU:C:2009:276, præmis 20).

38 Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt en sådan lovgivning opfylder de betingelser, som er nævnt i denne doms præmis 35, skal det for det første bemærkes, at en national bestemmelse som nævnte artikel 7, stk. 2a, nr. 1, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer, finder anvendelse på alle de berørte erhvervsdrivende, der udøver virksomhed i indlandet.

39 For så vidt som lovgivningen ikke vedrører den fastsættelse, der foretages af importørerne for varer med oprindelse i andre medlemsstater, af den pris, som er anført på denne banderole, eller for så vidt som disse importører fortsat frit kan fastsætte denne pris, kan denne bestemmelse for det andet ikke antages at forhindre, at tobaksvarer med oprindelse i en anden medlemsstat får adgang til det belgiske marked, eller medføre større ulemper i denne henseende end for indenlandsk fremstillede tobaksvarer.

40 En sådan lovgivning udgør følgelig ikke en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ restriktion, som er forbudt i medfør af artikel 34 TEUF.

41 Henset til ovenstående betragtninger skal det andet spørgsmål besvares med, at artikel 34 TEUF skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer, for så vidt som denne pris er fastsat frit af importøren.

Det tredje spørgsmål

42 Med det tredje spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 101 TEUF, sammenholdt med artikel 4, stk. 3, TEU, skal fortolkes således, at den er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer.

43 Det fremgår af Domstolens faste praksis, at selv om artikel 101 TEUF udelukkende vedrører virksomheders adfærd og ikke omfatter love eller administrative bestemmelser, som er fastsat af medlemsstaterne, forholder det sig ikke desto mindre således, at disse artikler, sammenholdt med artikel 4, stk. 3, TEU, som opstiller en samarbejdsforpligtelse mellem EU og medlemsstaterne, pålægger medlemsstaterne ikke at indføre eller opretholde foranstaltninger – selv ikke i form af love eller administrative bestemmelser – som kan ophæve den effektive virkning af de for virksomhederne gældende konkurrenceregler (dom af 4.9.2014, API m.fl., C-184/13 – C-187/13, C-194/13, C-195/13 og C-208/13, EU:C:2014:2147, præmis 28 og den deri nævnte retspraksis).

44 Der foreligger en tilsidesættelse af artikel 101 TEUF, sammenholdt med artikel 4, stk. 3, TEU, såfremt en medlemsstat enten foreskriver eller fremmer indgåelse af aftaler i strid med artikel 101 TEUF eller forstærker sådanne aftalers virkninger, eller såfremt den fratager de af medlemsstaten udstedte retsforskrifter deres statslige karakter ved at uddelegere ansvaret for at træffe beslutninger om økonomisk intervention til private erhvervsdrivende (dom af 4.9.2014, API m.fl., C-184/13 – C-187/13, C-194/13, C-195/13 og C-208/13, EU:C:2014:2147, præmis 29).

45 En lovgivning, som ikke har til formål at pålægge leverandører og detailhandlere at indgå aftaler eller udvise andre former for adfærd, jf. artikel 101, stk. 1, TEUF, men tværtimod overlader det til de offentlige myndigheder at fastsætte salgsprisen til forbrugerne, tilsidesætter imidlertid ikke denne bestemmelse, sammenholdt med artikel 4, stk. 3, TEU (jf. i denne retning dom af 29.1.1985, Cullet og Chambre syndicale des réparateurs automobiles et détaillants de produits pétroliers, 231/83, EU:C:1985:29, præmis 17 og 18). På samme måde hverken foreskriver eller fremmer en lovgivning, som opstiller et forbud, der er tilstrækkeligt i sig selv, indgåelsen af konkurrencebegrænsende aftaler (jf. i denne retning dom af 17.11.1991, Ohra Schadeverzekeringen, C-245/91, EU:C:1993:887, præmis 11).

46 Således som det er blevet fastslået i denne doms præmis 28, bevirker en bestemmelse i national lovgivning som artikel 7, stk. 2a, nr. 1, i lov om sundhedsbeskyttelse, at der for detailhandlere foreskrives en salgspris, nemlig den, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer. En sådan lovgivning hverken foreskriver eller fremmer indgåelsen af en aftale

mellem leverandører og detailhandlere, men er i sig selv tilstrækkelig, for så vidt som den direkte har til virkning, at den af detailhandlerne anvendte pris fastsættes. Det fremgår desuden ikke af de for Domstolen forelagte sagsakter, at der forud for vedtagelsen af artikel 7, stk. 2a, nr. 1, i lov om sundhedsbeskyttelse har bestået en prisbindingsaftale for videresalgsprisen inden for tobaksvareområdet.

47 I øvrigt uddelegerer den nævnte artikel 7, stk. 2a, nr. 1, ikke ansvaret for at fastsætte den pris, der anvendes af detailhandlerne, eller at træffe andre beslutninger om økonomisk intervention, til private erhvervsdrivende.

48 Under disse omstændigheder kan en lovgivning som den i hovedsagen omhandlede ikke fjerne den effektive virkning af artikel 101, stk. 1, TEUF.

49 Det følger af ovenstående betragtninger, at det tredje spørgsmål skal besvares med, at artikel 101 TEUF, sammenholdt med artikel 4, stk. 3, TEU, skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer.

Sagens omkostninger

50 Da sagens behandling i forhold til hovedsagens parter udgør et led i den sag, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagens omkostninger. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Sjette Afdeling) for ret:

1) **Artikel 15, stk. 1, i Rådets direktiv 2011/64/EU af 21. juni 2011 om punktafgiftsstrukturen og -satserne for forarbejdet tobak skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer, for så vidt som denne pris er fastsat frit af fabrikanten eller importøren.**

2) **Artikel 34 TEUF skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer, for så vidt som denne pris er fastsat frit af importøren.**

3) **Artikel 101 TEUF, sammenholdt med artikel 4, stk. 3, TEU, skal fortolkes således, at den ikke er til hinder for en national lovgivning som den i hovedsagen omhandlede, der forbyder detailhandlere at sælge tobaksvarer til en enhedspris, der er lavere end den pris, som fabrikanten eller importøren har anført på den banderole, der er påført disse varer.**

Underskrifter